

раннього дитячо-юнацького періоду біографій тих композиторів, чий ранній старт виявився унікальним явищем в історії музичного мистецтва. Ці дослідження сприяють більш цілісному баченню еволюційної лінії композиторської самосвідомості, виявляють складну природу взаємодії стильових та позастильових факторів їх мистецького становлення.

1. Аронов А.А. "Ранний старт" в творчестве и порождаемые им вопросы // Ярославский педагогический вестник. – 2003. – №4 (37). – С. 5 – 10.
2. Выготский Л.С. Детская психология / Ред. Д. Эльконина. – М.: Педагогика, 1984. – Т. IV. – 423 с.
3. Гальтон Ф. Наследственность таланта: законы и последствия. – М.: Мысль, 1996. – 270 с.
4. Гончаренко Н.В. Гений в искусстве и науке. – М.: Искусство, 1991. – 432 с.
5. Кон И. Психология ранней юности: Книга для учителя. – М., 1989. – 255 с. – (Психология и наука – школе).
6. Кречмер Э. Гениальные люди / Пер с нем. Г.Б.Ноткина. – М.: Академ. проект, 1999.
7. Лейтес Н. С. Одарённые дети // Психология и психофизиология индивидуальных различий. – М.: МГУ, 1982. – С. 141 – 150.
8. Ліфарьова Н.В. Психологія особистості: Навч. посіб. – К.: Центр навч. літ-ри, 2003. – 204 с.
9. Лук А.Н. Психология творчества. – М.: Наука, 1978. – 127 с.
10. Мейснер Тони. Вундеркинды: реализованные и нереализованные способности / Пер. с нем. Г. Рыбаковой. – М.: Крон-Пресс, 1998. – 359 с.
11. Моргун В., Ткачёва М. Проблема периодизации личности в психологии. – М.: МГУ им. Ломоносова, 1981. – 80 с.
12. Обухова Л.Ф. Концепция Жана Пиаже: За и против. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 191 с.
13. Рудкевич Л. Талант: психология и становление // Социальная психология личности. – Л.: Знание, 1974. – С. 207 – 222.
14. Тутуджанян О.М. Психологическая концепция Анри Валлона. – Ереван: Айастан, 1966. – 196 с.
15. Эфроимсон В.П. Загадка гениальности. – М.: Знание, 1991. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер.: Культура и религия. – №1). – 64 с.
16. Кирнарская Д. О вундеркинда // www.composers.ru/?module=arsnova&page=article&lang=rus&article_id=44

The article itself is the experience of establishing of the intersubject links of psychology and musical knowledge in the process of learning of the problem of a composer's creative personality. The material is based on the analyses of some literary sources elucidating the question concerning the themes chosen. Taking into consideration scientific observations of the leading specialists in the sphere of age and creative psychology favour its deeper understanding in the approach to the process of formation of an artist's individuality, investigation of typology of the early creative periods and composer's „starts”.

Key-words: *age psychology, geniusness, children's gift, composer-prodigy, early start in the creative work, heredity and surrounding.*

УДК 78.071.1: 78.01

ББК 85.32; 88.454

Тетяна Кіреєва

СОЦІОЕСТЕТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ВИДАТНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Сучасні дослідження творчої спадщини видатних українських композиторів, вироблення нових підходів до аналізу їх творчості для більш глибокого розуміння специфіки індивідуальних стилів у контексті української культури кінця ХХ – початку ХХІ століття, а також відтворення концепції їх особистостей стають актуальними проблемами в соціологічному й естетичному напрямку наукової діяльності музикознавців України. У творчості особистості об'єднуються рушійні сили нових

етнічних та культурних аспектів освіти, одного з вирішальних факторів формування особистості. Особистість і соціокультурна динаміка як імпульс творчості сприяють народженню нових художніх ідей з оновленими поліструктурами, багатообразними мішаними техніками, а також витоків енергії як символів духовності.

Ключові слова: *творчість, творча особистість, індивідуальний стиль, соціоестетичні параметри.*

Соціальні зміни, що відбуваються в Україні, зумовили певні новоутворення у вітчизняній культурі, істотно впливають на існування та функціонування художньої культури, утверджують суб'єкти розвідок музикознавців, соціологів. Статті, книги, брошури, тези, наукові дослідження, виконавча діяльність майстрів мистецтва, а також творчі досягнення композиторів, етнографів, культурологів, філософів, істориків, теоретиків, учених, педагогів свідчать про наявність великого художнього, наукового потенціалу в мистецькому просторі, перспективність напрямку регіону щодо влиття у загальноукраїнський культурний процес. “Повертаючи до гармонії з своїм істинним поняттям усе те, що в інших формах існування було спотворене випадковими й зовнішніми особливостями, мистецтво звільняє явище від невідповідних його істинному поняттю рис і створює ідеал лише шляхом такого очищення” [1, с.164]. Історично першою, найбільш адекватною формою зберігання духовного досвіду людства стає художність, чий смисл пов'язаний з формуванням гармонійного образу світу, злагодженого існування. Естетично довершений ідеальний образ – основне призначення художності та її вищої форми мистецтва, що утверджується як істина життя. Тому сучасні дослідження творчої спадщини видатних українських композиторів, вироблення нових підходів до аналізу їх творчості для більш глибокого розуміння специфіки індивідуальних стилів у контексті української культури кінця XX – початку XXI століття, а також відтворення концепції їх особистостей стають актуальними проблемами в соціологічному й естетичному напрямках наукової діяльності музикознавців Східної України.

Талант Олександра Некрасова – композитора, заслуженого діяча мистецтв України, професора, декана виконавського факультету Донецької музичної академії ім. С.С.Прокоф'єва – у щасливій комбінації багатьох творчих здібностей, у поєднанні з творчою волею. Його спостережливість, вразливість, пам'ять, фантазія, почуття внутрішнього та зовнішнього ритму й темпу життєвих змін, смак, розум, самовладання, без сумніву, вражають. Він творець своєї особистості, знаходиться у постійному пошуку нових методів, форм перевтілення свого таланту в життя. Педагогічна праця композитора – творча акція, якою рухають розум, воля, почуття, сприяє народженню внутрішнього емоційного стану, а результативність ґрунтується на теорії діалогової взаємодії культурних цінностей, мистецького спілкування. Це створює фундамент для розуміння мистецтва (діалога митця зі світом, діалога автора зі собою, студентом, художнім твором), особистісних смислів, становлення яких відбувається на підґрунті суб'єктивних переживань, а також можливості підняття до усвідомлення духовної сутності мистецтва й розкриття себе художньому світові. Вибудовуючи ідеальний образ світу, мистецтво О.Некрасова, його педагогічна діяльність розумно вступають у своєрідний діалог із дійсністю, беручи її як матеріал для творення досконалого гармонійного образу ідеальної життєвості. Це утверджує красу як творчу силу, як реальну перспективу саморозвитку, організує студентський дух логікою явлення краси, спонукає на естетичне саморозгортання суб'єкта на діалог із собою в ім'я досконалості та гармонійних стосунків у соціумі. “Без культури у суспільстві не може бути моральності, не діють соціальні та економічні закони, не виконуються укази, не розвивається наука, бо тільки всебічне функціонування культури створює умови для повного виявлення талантів, інтенсивного нарощування інтелектуального потенціалу, спроможного перетворити

довкілля” (Д.Лихачов). Педагог-композитор прищеплює своїм студентам “зір та слух”, вчить чути й бачити, що кожен являє собою. “...Тільки вони (художники) навчили нас цінувати героя, прихованого в кожному із звичайних людей...” [2, с.559] :

Он совершенство женское ваял –
Торс ослепительный,
Овал лица,
Улыбку...
Он не лепил скульптуру – создавал! –
Ту женщину,
Которую познал,
И в изваянье жизнь свою вселял.
...Великий Страдивари так отдал
И страсть, и душу собственную – скрипке.

Ці та інші поетичні ліричні вірші О.Некрасова надруковані двома мовами – українською й російською. У його творах яскраві відблиски, відлуння поетичної натури, високої особистості, здатної на самовіддані відчуття: цикли “заповітна любов”, “Пастелі”, “Віршики для маляток”, “Університет Кузьми Лихого”, “Воспоминания”, “Галерея искусств”, “Иронический взгляд”. Лірика поета, композитора, педагога захоплює образністю мови, прихованою силою ніжних відчуттів, натхненністю.

До поетичних рядків, мелодії, виразності мармуру, у дні радості, роздумів і смутку, віднайти надію і впевненість, відчутти захоплення і зробити відкриття – спрямована, хвилююча таїна знаменитого, натхненного Пігмаліона. Грецька міфологія донесла до нас його образ, образ царя Кіпру (Pigmalion), знаменитого скульптора, який вирізьбив із слонової кості статую чарівної Галатеї. Легенда свідчить, що від кохання Пігмаліона статуя ожила. У певному значенні Пігмаліон – людина, закохана у своє творіння, феномен якого вказує на подолання стереотипів мислення, що особливо важливо у творчості Педагога. “Хочеш виростити троянду – стань Землею” – стверджує давній афоризм. У музиканта-педагога, композитора О.Некрасова питання як виховати композитора-людину є основоположним. Не буде перебільшенням порівняти становлення особистості у процесі педагогічного впливу життєтворчості з поетичним образом Птаха, символом духовності.

Два слова – “крила” й “пісня” – стали символами творчості Лесі Українки, оскільки вона мріяла злетіти в небо, долаючи окови слабкого хворого тіла, а “феномен творіння” розглядала як найвищу людську й суспільну цінність. У контексті філософської освіти й гуманістичної парадигми, орієнтованої на творчу самореалізацію особистості, творці композитори – яскраві представники духовного діалога поколінь, смисложиттєвої основи цілісності людського універсуму й особистого культурного самовизначення у системі “людина-нація-всесвіт”. Серед них естетичну цінність позитивного світосприйняття несе в собі талант творів О.Некрасова. У 2003 році видається документальна монографія композитора “Життя у музиці”. У ній суттєво визначаються світоглядно-ціннісні орієнтації особистості в індивідуальному й суспільному бутті, що сприяє її адекватному самоусвідомленню у системі національних і загальнолюдських цінностей. У книзі філософія переконання функціонує на засадах Співчуття, Милосердя і Добра, а принципи діяльності пов’язані з їх спонукальними мотивами. Роздуми О.Некрасова важливі для практичної педагогіки з акцентом на користь зростання, піднесення людського в людині. “...Між молодими, особливо початкующими, композиторами досить часто ведуться розмови про натхнення. Для мене питання це було також не з другорядних, а тому цілком природно, що на одному із занять і я хотів одержати від професора рекомендації, як і коли найкраще

створювати музику. Р.А.Симович порадив: “Працуйте постійно, пишіть, навіть два такти в день, але не чекайте натхнення... Будете працювати – результат не примусить себе чекати; що робити з музичною темою – покаже сама музика” [4, с.159].

Не втрачають актуальності висновки німецького філософа І. Гердера, який стверджує, що освіта й виховання сприяють передачі духовних традицій і цінностей від покоління до покоління, забезпечуючи наступність в історії культури, перспективи духовного вдосконалення людини й суспільства. “Мені хотілося б словом гуманність охопити все, що я до цього говорив про людину, виховання її благородству, розуму, свободи, високих помислів і стремління, волі і здоров’я...” [3, с.636].

На нашу думку, визначення освіти як “зростання до гуманності” становить методологічне підґрунтя сучасної філософії освіти. У вітчизняній традиції морально-етичні проблеми людини розроблялися в “Поученні” В.Мономаха, відомих концепціях “філософії серця” П.Юркевича, Г.Сковороди, трактів про красу людини Ф.Прокоповича.

Розуміння освіти як способу буття людини привертає увагу до ідей “філософії життя” (В.Дільтей), “життєвого світу” (Е.Гуссерль), “волі до життя” (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше), антропокозмизму (В. Вернадський), синергетики й філософії нестабільності (І. Стенгерс, І. Пригожин). У грецькій філософії відомий феномен “акме” у значенні “вершина, розквіт” трансформував в нову наукову галузь – акмеологію. Російський вчений М. Рибakov обґрунтував важливість розвитку акмеології як галузі гуманітарної науки, що досліджує найвищі досягнення людини у процесі її життєвого шляху.

“...Схильність до філософського мислення про явища дійсності з успіхом поєднується у композитора О.Некрасова з прагненням активної діяльності, спрямованої у наші дні на необхідні перетворення й у культурі й у громадському житті. Про це свідчать його творчі пошуки, музично-критичні, публіцистичні статті, педагогічна робота з виховання молодих композиторів, насичена громадська діяльність...” [5].

“Про композитора О. Некрасова, заслуженого діяча мистецтв України, лауреата премії ім. С.С.Прокоф’єва, професора Донецької державної музичної академії написані статті, брошури, його творчість досліджувалась відомими і молодими музикантами, музикознавцями, виконавцями. Кожен з них має свою думку про творчість, особистість композитора, але всі сходяться у головному – у постаті митця, його внутрішній сутності домінує світле, гармонійне художньо-оглядове світосприйняття, що допомагає створювати неповторне індивідуальне обличчя, художнє мислення, барвисту палітру оригінальних музичних засобів у численних його опусах... Оскільки особистість О. Некрасова стала невід’ємною частиною сучасної української культури, а його музика – однією з виховних функцій впливу на розвиток людини..., процес соціалізації емоційної системи, - важливим елементом духовної культури України...” [6, с.207].

Освіта несе в собі елементи культури: духовні, практичні, естетичні, моральні. Осмислюючи феноменологію культури, культурні артефакти, людина набуває освіти. При цьому освіту можна наслідувати “як органічну частину феномена культури” [7, с.21], залучаючи у педагогічний процес кращі зразки світової, вітчизняної, регіональної культури. Публікація наукових статей: “Новаторські тенденції хорового письма у творчості О.І.Некрасова” [8], “Українські фортепіанні сюїти О.Некрасова” [9], “До проблеми інтерпретації фортепіанних творів О. Некрасова у зв’язку з жанрово-художньою природою музики композитора” [10], “Вокальні твори О.Некрасова” [11], “Особистість митця у вихованні дітей та юнацтва” [12], «Деякі характерні риси фортепіанної творчості О.Некрасова» [13], “Музика О.Некрасова як фактор духовного виховання молоді” [14] вбачає своїм першочерговим завданням піднесення науково-пошукової активності з вивчення й узагальнення досвіду композитора, визначення

мистецько-педагогічних пріоритетів, підтримку та заохочення молодих талантів, пропаганду творчості видатних вітчизняних композиторів, розвиток мистецьких напрямків. Отже цикл статей про творчість, особистість О.Некрасова знаходиться у процесі постійного творіння. З точки зору філогенетичного, онтогенетичного, синхронного та діахронного напрямків він ідентифікує, формує та інтерпретує з допомогою символів, емоційних, естетичних, варіативних уявлень систему образів композитора. Набутий упродовж життя значний матеріал акумулюється свідомістю О.Некрасова, впорядковується згідно з прагненням до єдності й цілісності. У зв'язку з “духовною ситуацією часу”, поступом етнонаціональної культури “отоса–афекту–смыслу” виявляється метод мислення “композитор–виконавець– мистецтвознавець”, домінантне положення якого “етос–пафос–логос”, його валентність “характер–пристрасть–думка” і “характеристичне–емоційне–логічне”, а також жанрові модули “лірична пісня–сюїта–монодраматичний солоспів”, “епос–драма–лірика”. Довкола композитора утворюються стильові тенденції ідентичності: “школа–напрямок–послідовність”. В О.Некрасова багато випускників, талановитих композиторів, серед яких професор, заслужений діяч мистецтв України О.Скрипник. Йдучи різними шляхами, вони приходять до мети – створення власної своєрідності їх індивідуальностей, неповторного художнього мікросвіту, крізь який сутнісними рисами просвічується макросвіт української культури, що їх зростила, та високопрофесійна школа педагога, композитора О.І.Некрасова. Мистецький дар надає йому можливість трансформувати природні імпульси й зробити їх загальним надбанням. Освіта відкриває людині–педагогу–композитору високе покликання: “Він поринає у процес руйнації, щоб саме через нього стверджувати цілісність власної особи” [15, с.167]. Пізнання, емоційність, споглядання і тісний зв'язок із широким спектром позамузичних явищ освіти спонукають до осмислення діалога з минулим, до переосмислення цілого ряду педагогічних завдань. О.Некрасов завдяки “акту переродження не лише в розумінні загострення раціонально-пізнавальних механізмів, але й у сенсі цілісного духовного піднесення, на що настроює сама природа мистецтва” [16, с.8], накреслює етнокультурологічний аспект музичного виховання, “входження в культуру” з позиції історії ціннісних орієнтацій, цілісного образу “етноатмосфери” (Д.Лихачов). Композитор розглядає вираження цього образу в означеннях “знакової природи пісенної традиції”, семантичного поля конкретного пізнавального архетипу (суті народнопісенної традиції, духовно-практичного досвіду народу), як концентрацію духовної енергії і поступ ментального образу української душі. Його хорова музика (оригінальні твори), композиції на теми українських народних пісень, науково-методичні, публіцистичні праці: “Роль фольклору в нравственном воспитании молодежи», “Хорова аранжировка”, “Запалювати іскри”, “Зростає виконавська майстерність”, “Свято юних талантів”, “Хорова палітра Петра Горохова”, “Як зберегти музичний фольклор” сприятимуть більш глибокому розкриттю внутрішніх і зовнішніх особливостей культурного розвитку хорового мистецтва.

Творче відтворення образного змісту народних пісень потребує від виконавців емоційної виразності, оригінального стилю сучасної інтерпретації, коріння якої сягають у народну пісенну музичну творчість. Значний інтерес до появи нових жанрів хорової музики зростає і майстерність набувається шляхом спеціальної освіти. Твори О.Некрасова для симфонічного оркестру, оркестру народних інструментів, науково-методичні праці: “Методика викладання інструментовки”, “Сучасні композиторські техніки у виконавській практиці”; публіцистичні статті: “Богатство красок и звуков”, “Грає духовий оркестр”, “Звучать народні інструменти”, “Камерний молодіжний”, “Оркестр В'ячеслава Воеводіна”, “Приємні зустрічі” впливають не лише на людський розум, душу, але є природним потягом до єдності, гармонії, розгляду актуальних питань музичної педагогіки та виконавства. На думку композитора: 1) ретельний аналіз авторських текстових ремарок і власна уява про

зміст музичного твору у поєднанні з емоційним включенням та слуховим контролем під час виступу є головними засобами втілення художніх образів музичних творів; 2) відбувається зростання суспільного інтересу до проблем виконавської майстерності, інтерпретації оркестрової музики у численних статтях та рецензіях на сторінках періодики, присвячених концертним виступам гастролерів та яскравих місцевих виконавців.

Гуманістичні ідеї, розвинені культурою Нового часу, поставили у центр онтологічних та гносеологічних проблем філософії, філології, мистецтва й педагогіки людину, що зумовило піднесення емоційного тону музичних творів, появу нових жанрів вокальної, камерно-інструментальної, камерно-вокальної, інструментальної музики.

О.Некрасов створює септет для фортепіано, квінтету духових та ударних інструментів. Новий жанр за формою, змістом, складом інструментів і сучасних музичних технологій став образним носієм постійного руху з відповідним психологічним станом душі. Нова образність музики вимагала живого, артистичного, особистого ставлення до відтворення тексту, максимальної емоційної виразності.

Суб'єктивно-психологічні орієнтири творчого пошуку стають типовими ознаками стилю композитора й саме це обумовлює виняткову роль фортепіанної творчості як носія лірики та композиційно-драматургічних форм: «Гуцульська» та «Карпатська» сюїти, «Два фантастичних ескізи», «Дзеркальні структури», «Три присвячення С.С. Прокоф'єву». У публіцистиці О.Некрасова «Музика минулих епох», «Становлення таланту», «Увійдіть у світ музики», «Успехов, тебе Серенада» підкреслюються творчі імпульси мистецтва, відпорядкованість усіх засобів музичної виразності головній меті: «В музиці – все для музики, все через музику» [17, с.54].

У творах для дітей та юнацтва О.Некрасов об'єднує русійські сили нових етнічних та культурних аспектів освіти, тому посиленню педагогічної спрямованості навчально-виховного процесу, як одного з вирішальних факторів формування особистості майбутнього вчителя, композитор приділяє велику увагу. Для нього парадигма життєтворчості спрямована на плетіння дитини як суб'єкта життя, його повноти й культури: «Життя – і є освіта, і теорія освіти, і по суті теорія життя» (С.Гессен). Якщо відбиттям у педагогічних моделях є реалізація особистісних планів, забезпечення розуміння своєрідності іншої людини, досягнення світу в його хаотичному русі до повної єдності: «Зрозуміти світ, з тим щоб краще пізнати самого себе» [18, с.17] – то духовне виробництво музичної освіти ХХІ століття продовжується й у дитячих творах О.Некрасова. «Соціалізація емоційної системи дітей та юнацтва приводить до формування почуттів, а це є місток, взаємодія з оточуючим світом, що функціонує на різних рівнях активності та контакту з середовищем. Виконавці музики композитора переживають свій культурний, інтелектуальний розвиток, а наступна сходинка поглиблення їх емоційного переживання пов'язана із стійкою ефективною пам'яттю й індивідуальним смаком» [12, с.38]. Дитячі п'єси «Півник», «Давня пісня», «Вже сонечко в море сіда», «На земному горбочку», хоровий цикл «Пісні з Волині», «Фольклорна сюїта №1» надають відчуття співмірності, гармонії та забезпечують учням високий рівень емоційного стану. Співчуття, здивування, захоплення, радість, мажорний настрій, оптимізм, гумор – це джерело позитивних емоцій. «Гумор – мудрість» казали стародавні. Естетична домінанта такого мислення знайшла відображення у творах «Ой веселі дударі», «Малюки-сміляки», «Подружки-говорухи», «Де же ты дед Мороз» О.Некрасова. Життя наповнюється новими образами в їх філософсько-поетичному осмисленні. Твір мистецтва народжується тричі: спочатку у композитора, потім у діалозі естетичної співтворчості у виконавця, далі у співпереживанні у слухача. Таким чином відкривається людині у Слові, Мелодії, Ритморусі камерно-вокальна музика О.Некрасова, його циклічні твори, вокальні цикли, солоспіви, композиції на теми народних пісень, пісні. «Вони привертають

простосердечністю, правдою психологічного вираження. І слухаючи їх, мимоволі зазнаєш почуття доторкання до чогось світлого, чистого... ширість та привабливість народної піснетворчості середньої смуги Росії, національні особливості азербайджанського мелосу та ритміки, неповторний колорит західноукраїнської гуцульської пісенності, багатий фольклор шахтарського краю... втілювалися у музиці композитора..." [19]. "Особливістю його солоспівів є сучасні ладогармонічні та метроритмічні засади..." [11, с. 7].

Феномен творення поєднує об'єктивне й суб'єктивне єство композитора. У сфері гармонії нове трактування дисонансу, нове ставлення до хроматики, нова система ладогармонічних значень, нова акордика ХХ століття і класифікація акордів, нова тональність, нова модальність, хроматична модальність, серійність, індивідуальна тональна гармонічна структура – складають загальні основи у творах несхожих авторів: С.Прокоф'єв і А.Веберн, С.Щедрін і К.Штокхаузен, Е.Денисов і Ю.Буцко, А.Берг і О.Мессіан, Д.Шостакович і Д.Лігетті, О.Пахмутова і П.Булєз, А.Штогаренко й О.Скрипник, О.Рудянський і Г.Ляшенко, В.Сільвестров і Є.Мілка, М.Скорик і О.Некрасов. Завдяки новій системі музичного мислення творчість наших сучасників, навіть їх незнайомий опус, сприймається як музика ХХ – початку ХХІ століття, бо її належність Новітньому часу легко можна встановити. Сучасна музика, яка починалася новаціями К.Дебюсі, С.Прокоф'єва, І.Стравінського, Б.Бартока, А.Шенберга, вже склалася як історично нова система музичного мислення і тепер у Новітній час продовжує через творчу працю композиторів, митців, якими рухає розум, воля, почуття, сприяти народженню нових художніх ідей з оновленими поліструктурами, вільними багатообразними мішаними техніками, мікрохроматиками, цитатами тощо. Художні ідеї ХХІ століття, художньо-творчі істини, творчість митців, їх онтологічно-творчий духовний зміст можна пізнати через інтерес до людини у контексті історії, її творчої долі, особистості діяча культури, драми життя, мотивів творчості, діалогів із самим собою, сили духу, всього того, що дає унікальне уявлення про сучасну культуру й мистецтво.

"О.І.Некрасов народився на берегах Волги. Україна для нього стала могутнім джерелом формування високих людських і творчих засад, вона стала для нього Батьківщиною" [20]. "Витоки творчості О.Некрасова, відомого українського композитора, професора Донецької консерваторії, лауреата премії імені Сергія Прокоф'єва, члена спілки композиторів України – волинські" [21]. "...Навчався у Володимир-Волинській музичній школі... Лутському музичному училищі... викладав у турійській музичній школі... директор турійської музичної школи..." [22]. "Представник львівської композиторської школи, випускник Львівської консерваторії по класу заслуженого діяча мистецтв України, професора Р.А.Симовича" [6]. "...У Донецьку, куди Олександр був направлений на роботу... помітне прагнення до втілення кращих традицій... накопичення майстерності..." [23]. "...Невдовзі виповниться двадцять років, як О.Некрасов працює у Донецькій консерваторії імені С.Прокоф'єва, де він пройшов шлях від викладача до професора кафедри теорії музики та композиції... Композитор глибоко перейнявся духовністю українського музичного мистецтва. Це засвідчують його хорові твори, якими українські музиканти виборюють найвищі нагороди на конкурсах сучасної музики у країнах Європи, зокрема Київський хор "Хрещатик" на фестивалі в Ірландії (І премія), на міжнародному конкурсі імені Ф. Мендельсона у Німеччині (І премія)... Своєю творчістю О. Некрасов сприяє утвердженню українського мистецтва у європейській музиці" [23]. "Указом президента України за значний особистий внесок у розвиток Української національної культури, вагомі творчі здобутки присвоєно почесне звання "Заслужений діяч мистецтв України" Олександрові Івановичу Некрасову... Це повідомлення ми з радістю прочитали в газеті "Урядовий кур'єр" за 23 листопада 1995р... Сердечно вітаємо нашого шановного земляка... Творить і надалі, маестро зрілий, на благо свого народу" [24].

Збірка фактів преси дає теоретичне осмислення та висновки до соціоестетичного портрета видатної особистості О.Некрасова. Образ “добудовується” за допомогою цитат із статей, надрукованих протягом декількох років, витворюється багатогранність особи, виявляється динаміка її розвитку, стиль життя, модель поведінки, традиції та новаторство, становлення духовного світу. Підкреслюються етнічні та регіональні особливості, індивідуальність, унікальність особистості, імпульси, витоки життєвої енергії та сила впливу митця, його творчості на людей.

1. Гегель Г. Эстетика: В 4 т. – М., 1968. – Т.1.
2. Ницше Ф. Веселая наука. Соч. в 2 т. – М., 1990. – Т.1.
3. Некрасов О. Життя в музиці. – Київ – Донецьк, 2003.
4. Гердер І. Ідеї до філософії історії людства. М.: Наука, 1977.
5. Киреева Т. Воспевая Украину // Социалистический Донбасс. – Донецк: 1989. – октябрь, 18.
6. Кіреєва Т. Особистість митця у вихованні дітей та юнацтва. – Донецьк: Наука. Релігія. Суспільство, 2005. – №3.
7. Сигов В. Освіта – феномен культури // Alma Mater. – М., 1996. – №1.
8. Бубенцова А.Г. Новаторські тенденції хорового письма у творчості О.Некрасова // Музичне мистецтво Донбасу. – Київ – Донецьк, 2001.
9. Кіреєва Т.І. Українські фортепіанні сюїти О.Некрасова // Музичне мистецтво Донбасу. – Київ – Донецьк, 2001.
10. Землянко Л.М. До проблеми інтерпретації творів О.Некрасова у зв'язку з жанрово-художньою природою музики композитора. – К.: Республіканський методичний кабінет, 1992.
11. Александрова Н.В. Вокальна творчість О.Некрасова // Музичне мистецтво Донбасу. – Київ – Донецьк, 2004.
12. Кіреєва Т.І. Особистість митця у вихованні дітей та юнацтва // Теоретичні та практичні питання культурології. – Київ – Мелітополь, 2005.
13. Кіреєва Т.І. Деякі характерні риси фортепіанної творчості О.Некрасова // Актуальні проблеми сучасної української музики. – Донецьк, 1990.
14. Кіреєва Т.І. Музика О.Некрасова як фактор духовного виховання // Наука. Релігія. Суспільство. – Донецьк, 2005.
15. Юнг К.Г. Феномен духа в искусстве и науке. – М.: Ренессанс, 1992.
16. Медушевский В. О предмете и смысле истории музыки // Музично-історичні концепції у минулому і сучасності. – Львів, 1997.
17. Хурсіна Ж.І. Видатні педагоги-піаністи Київської консерваторії. – К., 1990.
18. Єрмаков І.Г. Школа життєтворчості особистості як освітня стратегія // Педагогічна практика та філософія освіти. – Полтава, 1997.
19. Мінкін Л. Висока нота // Вечірній Донецьк, 7.03.1984.
20. Іванченко В. З любов'ю до Волині // Молода Волинь. Віче. – Луцьк, 15.03.1995.
21. Філатенко А. Музика Олександра Некрасова // Волинь. Луцьк, 25.03.1995.
22. Стручков Й. Камертон прекрасного // Молодий лєнінець. Луцьк, 19.02.1970.
23. Іванченко В. Панорама подій // Музика. – Київ, 1997. – №5.
24. Рудич В. Олександр Некрасов – заслужений діяч мистецтв України // Народне слово. – Турійськ, 13.12.1995.

Modern researches of creative legacy of the prominent Ukrainian composers, uses of new approaches to the analysis of their creation for more deep understanding of specific of individual styles in the context of the Ukrainian culture of end of the XX beginning of XXI age, and also recreations of conception of their personalities become the issue of the day in sociological and aesthetic direction of scientific activity of art critics of Ukraine. Motive forces of new ethnic and cultural aspects of education unite in creation of personality, one of deciding factors of forming of personality. Personality and sotsyokul'turnaya dynamics as impulse of creation is instrumental in birth of new artistic ideas with renewed polystrukturamy, by the varied mixed techniques, and also energy sources as characters of spirituality.

Key words: *creative work, creative personality, individual style, social and aesthetic operation factors.*